

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო

ქ. თბილისი № 1/49

“ 10 ” ივნისი 2022 წ.

ბ ა ნ კ ა რ ბ უ ლ ე ბ ა

**შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის შესახებ
საერთო სასამართლოების 2022 წლის სამოქმედო გეგმის დამტკიცების შესახებ**

1. „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტისა და 37-ე მუხლის მე-3 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, დამტკიცდეს „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის შესახებ საერთო სასამართლოების 2022 წლის სამოქმედო გეგმა“ თანდართული სახით.

2. ეს განკარგულება ამოქმედდეს მიღებისთანავე.

ნიკოლოზ მარსაგიშვილი

საქართველოს იუსტიციის
უმაღლესი საბჭოს მდივანი

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის შესახებ საერთო სასამართლოების 2022 წლის სამოქმედო გეგმა

ადამიანის უფლებათა დაცვის რიგით მეორე ეროვნული სტრატეგია 2021-2030 წლებისთვის ხაზს უსვამს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის სისტემური გარანტიების გაძლიერების და საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში მათი მონაწილეობის გაზრდის საჭიროებას. ამისათვის აუცილებელია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის მიმართულებით ერთიანი, სისტემური და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისი პოლიტიკის დანერგვა. ასევე, მნიშვნელოვან საკითხს წარმოადგენს მსგავსი პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაში უშუალოდ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ეფექტიანი ჩართულობის უზრუნველყოფა.

2014 წელს საქართველომ „შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კონვენციის რატიფიცირება განახორციელა, რითაც ქვეყანამ, ერთი მხრივ, აღიარა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა დაცვის საერთაშორისო სტანდარტები, ხოლო მეორე მხრივ, იკისრა რიგი ვალდებულებები როგორც ეროვნულ, ისე საერთაშორისო დონეზე.

„შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ საქართველოს 2020 წლის 14 ივლისის კანონი (შემდგომში - კანონი) მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებრივ გარანტიებს ეროვნულ დონეზე. აღნიშნული კანონის მიზანი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის მოწესრიგება, მათი უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად საკანონმდებლო გარანტიების შექმნა და საქართველოს კანონმდებლობაში „შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაეროს კონვენციის ძირითადი პრინციპებისა და ღირებულებების ასახვაა. ამისათვის კანონი ითვალისწინებს რიგ ვალდებულებებს სახელმწიფო უწყებებთან, მათ შორის საერთო სასამართლოებთან მიმართებით.

კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო უზრუნველყოფს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის სამართალწარმოების ხელმისაწვდომობას, რაც გულისხმობს როგორც შესაბამისი პროცედურული მექანიზმების შექმნას, ისე ნებისმიერ გონივრულ მისადაგებას იმისათვის, რომ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირმა სრულფასოვანი მონაწილეობა შეძლოს სასამართლო განხილვის პროცესში.

კანონის 21-ე მუხლის თანახმად, ყველა ადმინისტრაციული ორგანო, მათ შორის სასამართლო, ვალდებულია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის უზრუნველყოს არსებული და მშენებარე შენობა-ნაგებობებისა და სხვა სახის ინფრასტრუქტურის უნივერსალური დიზაინის დანერგვა ან/და უნივერსალური დიზაინის შესაბამისად ადაპტირება, ასევე თავის სისტემაში არსებული ყველა შესაბამისი სერვისის სრული ხელმისაწვდომობა, შესაბამის საჭიროებებზე მორგებული, ადაპტირებული პროგრამებისა და მასალების (მათ შორის, აუდიოწიგნი, ბრაილის შრიფტით დაბეჭდილი წიგნი, სურდოთარგმანი, სუბტიტრი) შეთავაზების ჩათვლით. ამავე მუხლის თანახმად, შესაბამისმა ადმინისტრაციულმა ორგანოებმა ზემოხსენებული ვალდებულებების შესასრულებლად უნდა შეიმუშაონ და დაამტკიცონ ადაპტირებისა და უნივერსალური დიზაინის უზრუნველყოფის სამოქმედო გეგმა, განსახორციელებელი ღონისძიებებისა და შესაბამისი ვადების მითითებით.

კანონის გარდამავალი დებულების თანახმად, საერთო სასამართლოებმა 2035 წლის 31 დეკემბრამდე ეტაპობრივად უნდა განახორციელონ კანონის გამოქვეყნებამდე არსებული შენობა-ნაგებობებისა და სხვა სახის ინფრასტრუქტურის, აგრეთვე არსებული სერვისების უნივერსალური დიზაინის შესაბამისად ადაპტირება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სრული ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად, ხოლო იმ შემთხვევაში, როდესაც შენობის ადაპტირება შეუძლებელია ობიექტური ტექნიკური მიზეზების გამო, რაც უნდა დასტურდებოდეს სათანადო საექსპერტო დასკვნით, შესაბამის საუწყებო გეგმაში დამატებით უნდა იქნეს გათვალისწინებული მოქმედების ალტერნატიული საშუალებები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სრული ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად.

საბაზისო მაჩვენებლების გათვალისწინებით, სასამართლოს ხელმისაწვდომობის გაზრდა ხანგრძლივი პროცესია, რომლის ეფექტიანი განხორციელებისთვის აუცილებელია ტექნიკური, ინფრასტრუქტურული, ფინანსური და სხვა საჭიროებების დეტალური განსაზღვრა. იმისათვის, რომ კანონის მოთხოვნების შესრულება მოხდეს 2035 წლამდე, აუცილებელია: (ა) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სასამართლო შენობებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა; (ბ) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სასამართლოს სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა; (გ) საერთო სასამართლოებში სამართალწარმოების ხელმისაწვდომობის გაზრდა.

აღნიშნული ხედვის განსახორციელებლად, „შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაეროს კონვენციის და „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონით დაკისრებულ ვალდებულებათა შესრულების მიზნით, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო შეიმუშავებს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის შესახებ საერთო სასამართლოების 2022 წლის სამოქმედო გეგმას.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის შესახებ საერთო სასამართლოების სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული აქტივობების შესრულების შესახებ ინფორმაცია წარედგინება საქართველოს მოსამართლეთა კონფერენციას საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მდივნის ყოველწლიურ ანგარიშთან ერთად, ასევე ცნობის სახით ეგზავნება საქართველოს პარლამენტს.

მიზანი 1.	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სასამართლო შენობებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა	
ამოცანა 1.1.	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სასამართლო შენობებში ადაპტირებული გარემოს მოწყობა	
	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი: სასამართლო შენობებში მოწყობილია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის ადაპტირებული გარემო	
	ამოცანის საბაზისო მაჩვენებელი: სასამართლო შენობები არ არის სრულად ადაპტირებული და მორგებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	ამოცანის საბოლოო მაჩვენებელი: სასამართლო შენობები სრულად ან ნაწილობრივ ადაპტირებულია
აქტივობა 1.1.1.	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის ადაპტირებული გარემოს შექმნის მიზნით პანდუსების მოწყობა ზესტაფონის, თელავის, ახალციხისა და ბოლნისის რაიონულ სასამართლოებში, შუახევისა და საგარეჯოს მაგისტრატ სასამართლოებში	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: ზესტაფონის, თელავის, ახალციხისა და ბოლნისის რაიონულ სასამართლოებში, შუახევისა და საგარეჯოს მაგისტრატ სასამართლოებში მოწყობილია პანდუსები	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი
აქტივობა 1.1.2.	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის ადაპტირებული გარემოს შექმნის მიზნით ლიფტების მოწყობა თბილისის საქალაქო სასამართლოს მომსახურების ცენტრსა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: თბილისის საქალაქო სასამართლოს მომსახურების ცენტრსა და ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში მოწყობილია ლიფტები	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი
აქტივობა 1.1.3.	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სრულად ადაპტირებული გარემოს შექმნა ცაგერის რაიონულ სასამართლოში, ლენტეხისა და თიანეთის მაგისტრატ სასამართლოებში	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სრულად ადაპტირებულია ცაგერის რაიონული სასამართლო, ლენტეხისა და თიანეთის მაგისტრატი სასამართლოები	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი
მიზანი 2.	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სასამართლოს სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა	
ამოცანა 2.1.	სასამართლოს ელექტრონული სერვისების ადაპტირება	
	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი: სასამართლოს ელექტრონული სერვისები ადაპტირებულია	

	ამოცანის საბაზისო მაჩვენებელი: სასამართლოს ელექტრონული სერვისები არ არის ადაპტირებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	ამოცანის საბოლოო მაჩვენებელი: სასამართლოს ელექტრონული სერვისები ადაპტირებულია
აქტივობა 2.1.1.	საქართველოს სასამართლოების საქმისწარმოების სისტემის (ecd.court.ge) ადაპტირება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: საქართველოს სასამართლოების საქმისწარმოების სისტემა (ecd.court.ge) ადაპტირებულია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი
აქტივობა 2.1.2.	სასამართლო საქმის რეგისტრაციის სერვისის (ecourt.ge) ადაპტირება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: სასამართლო საქმის რეგისტრაციის სერვისი (ecourt.ge) ადაპტირებულია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი
აქტივობა 2.1.3.	საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ოფიციალური ვებგვერდის (hcoj.gov.ge) ადაპტირება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ვებგვერდი (hcoj.gov.ge) ადაპტირებულია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საჭიროებებზე	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი
ამოცანა 2.2	სასამართლო ფორმების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა	
	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი: სასამართლო ფორმები სრულად ხელმისაწვდომია	
	ამოცანის საბაზისო მაჩვენებელი: სასამართლო ფორმები სრულად არ არის ადაპტირებული	ამოცანის საბოლოო მაჩვენებელი: სასამართლო ფორმები სრულად ადაპტირებულია
აქტივობა 2.2.1	სარჩელისა და შესაგებლის ფორმების შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის სრული ადაპტირება	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: სარჩელისა და შესაგებლის ფორმები სრულად ადაპტირებულია	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი
მიზანი 3.	საერთო სასამართლოებში სამართალწარმოების ხელმისაწვდომობის გაზრდა	
ამოცანა 3.1	შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან კომუნიკაციის სტანდარტის გაზრდა	

	ამოცანის შედეგის ინდიკატორი: შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან კომუნიკაციის სტანდარტები გაზრდილია	
	ამოცანის საბაზისო მაჩვენებელი: საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ დამტკიცებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პროცესის მონაწილეებთან მუშაობის სტანდარტები	ამოცანის საბოლოო მაჩვენებელი: შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პროცესის მონაწილეებთან კომუნიკაციის სტანდარტები დანერგილია საერთო სასამართლოებში
აქტივობა 3.1.1	იუსტიციის უმაღლეს სკოლაში მოსამართლეებისთვის და სასამართლოს მოხელეებისათვის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან დაკავშირებით ტრენინგების ჩატარება	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: ჩატარებული ტრენინგების რაოდენობა	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი/დონორი ორგანიზაციები
აქტივობა 3.1.2	სასამართლოს ხელმისაწვდომობის გაზრდისა და საერთო სასამართლოების წლიური სამოქმედო გეგმების შემუშავების პროცესში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებებზე მომუშავე ორგანიზაციების ჩართულობის უზრუნველყოფა	
	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი: ჩატარებული შეხვედრების რაოდენობა	დაფინანსების წყარო სახელმწიფო ბიუჯეტი/დონორი ორგანიზაციები